

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
 Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:

dr. BALOGHY ERNŐ.

Kiadótulajdonos:

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEKET
 és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel.
 MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

A király kézírata.

A Budapesti Közlöny tegnap délelőtt megjelent rendkívüli kiadásában közli a következő királyi kéziratot:

Kedves Gróf Khuen-Héderváry!

Atyai szívemet mély gyász tölti el láttára azon sajnálatos állapotoknak, melyek kedvelt Magyarországon a politikai életet hónapok óta meddőségre kárhóztatják és már-már az állami gépezet működését is megakasztják.

Midőn 1867-ben egyfelől magyar Koronám országai s másfelől a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok között a pragmatica sanctióból folyó közös és együttes védelem eszközei felsoroltattak, az 1867. XII. t. c. 11. §-a megállapította, hogy a közös hadsereg egységes vezérletére, vezényletére és belső szervezetére vonatkozó ügyek Általam intézendők el.

S a mint mindenkor szigoruan örködtem a felett, hogy az ezen törvény alapján elvállalt kötelezettségek minden oldalról becsületesen és lelkiismeretesen teljesítenek, ezenképen el vagyok határozva az Engem megillető jogokat

is csorbitatlanul fentartani és utódaimra érintetlenül átszarmasztatni.

Midőn a magyar országgyűlés ezt a jogomat elismerte, nem csak a monarchia nagybatalmi állásáról, hanem saját hazája és nemzete erejéről és biztonságáról is akart gondoskodni.

Épen ezért nem tudnék hozzájárulni oly intézkedésekhez, a melyek végső következményeikben a monarchia két államának a gyengítésére vezetnének és dicső emlékü őseimtől átvett örökségemet a hanyatlás veszélyének tennék ki. És ugyancsak azért nem járulhatnék azon követelések teljesítéséhez, melyek kipróbált intézmények olyatén átalakítását célozzák, mely kedvelt Magyarországom érdekeinek nemcsak meg nem felel, de végső következményeiben szent Koronám országainak integritását is veszélyeztethetné.

Másfelől nem zárkozom el a közös hadsereg körében királyi hatalmamból folyó azon intézkedések megvalósításától, melyekre vonatkozólag az utóbbi időben kormányaim az országgyűlés színe előtt már is nyilatkozatokat tettek és a melyek az Önnek Általam meg-

jelölt pontokkal együtt azt a keretet alkotják, a melyen belül Én ilyen intézkedéseket megengedhetőknek tartok.

Magyar nemzetem, a kiegyezés óta óriásit haladt. Elégtétellel tapasztaltam azt az örvendetes fejlődést, mint újabb bizonyítékot ama mű bölcsesége mellett, melyet a korona és nemzet kölcsönös bizalma hozott létre. Így kell annak lennie és így kell annak maradnia ezentul is.

Alkotmányos életünket az isteni gondviselés kegyelme mindeddig megmentette minden komoly megrázkódtatástól. Csak a nemzet józansága és higgadtsága, minden számbajövő nagy érdek megfontolt mérlegelése óvhat meg bennünket a jövőben is a megpróbáltatástól.

Fejedelmi kötelességem ezért figyelemzetni a nemzetet, hogy Én most is ragaszkodom a kiegyezéshez. Meggyőződésem, hogy az a szellem, a mely e művet megalkotta, ma is él régi erejével a nemzet lelkületében.

Bizom az Ön belátásában, hogy a szívemhez oly közel álló Magyarországomat, annak törvényes képviselőjét,

A BÁCSKA tárcája.

Madonna.

— Rajz. —

Csendes locsecsauással siklott odább a tenger tükörén bárkánk. Lármázó hang vagy bajók füttye nem zavarta az esti hangulatot, mely békés nyugalommal borult a vizekre. Révedező szememmel hol a kékes fodrok között jártam, hol meg az evező legényre bámultam. Nem tudom, mi volt, de az egész valómon valami különös érzés vett erőt, a lelkemben pedig valami szokatlan nyüzsgés kavardott. Ugy voltam, mint a paraszt ember, ha nagy ur előtt áll: izeg-mozog, ötöl-batol... én se igen tudtam, hogyan kezdjem a mondkámát.

Mielőtt zavaromon pár okos szóval segíthetnem volna, megszólalt az esti harangszó. Levettem kalapomat, hogy a tengernek szép csillagát tódvözöljem! Alig fejeztem be imámat, már akadt a kis haragnak kísérője.

A partról ének csendült felém, melyben horvát lánynak dallamos lelke meghatóan

simult össze. Harangszó és ének — én nem keresek közöttük disszonanciát, különösen akkor nem, ha az a dal ártatlan lelkek mélyéről hangzik! Szép volt a daluk és megható, mint a tengernek fölüllete, ha az estnek homálya ereszkedik reá. Olyan ez a fölület, mint a gyermeknek kitért szeme: közepén kék, mert benne fűröszi meg a közel hegység naptól tikkadt ormait, körül körül piros, mert a napnak bucsuzó sugarai verődnek vissza rajta. Szép volt a daluk és megható; belékapaszkodott a harang szavába és úgy szárnyalt a magasba és minél följebb ért, minél magasabb trillákba csapott, annál tisztább viszhangja lett a vizeken, annál bánatosabb a szívemben.

Valami nagyon szomorú halásznótát énekeltek. Megható. Nem annyira a szomorúságával, hanem azért, hogy csendes estén, miikor a tengerparton minden mozog, él és örül, akkor két fiatal szívből ilyen hangok törnek föl. Vagy valami bajuk esett?... Tovább akartam fűzni ezt a fonalat, mikor hirtelen megszólal az evezősöm.

— A Madonnának énekelnek a lányok, annak ott a falu előtt, a sziklatörzsön.

— Hogyan, ilyen éneket a Madonnának, vagy miféle Madonna az? — kérdeztem zavarosan.

— Hát nem tudja az ur — folytatta a legény, hogy minden szombat este, ha kigyul a Madonna előtt a mécs, akkor oda ülnek a Vlahovics lányok és énekelnek?! Olyan szépen tudnak énekelni, ma is jól megy; jó-jó, a Milka majdnem beakadt, de azért öregebb a másik, hogy segítse!...

— Igen-igen, hallottam az éneket — vágtam közbe, de micsoda Madonnának énekelnek, azt mondja meg, eddig még nem szólt róla.

— Hát nem tudja az ur?! — és itt félvállról úgy végignézett, hogyha össze nem szedem magam, talán még el is röstelkedem.

— Honnét tudjam én — mentegetődztem, pár napja csak, hogy ezen a vidéken vagyok, mindent csak nem ismerhetek még?

— Ugy-ugy jó uram, csak az én bárkámát kérje minden este! Tudom, én úgy elvezetem a vizen, hogy egy hét alatt kiüsméri magát mindenütt.

— Ha szükségem lesz rá, a maga bárkáját kérem mindig — türelmetlenkedtem,

atyai szándékomról felvilágosítja és a mai, az országra és a monarchiára veszedelmes helyzetből a szerencsés kibontakozást megtalálja.

Ebben a föltevésben arra határozta el Magamat, hogy Önt az új kormány megalakításával megbízom, miről Önt a mellékelt kézirattal értesítem.

Kelt Bécsben, 1903. évi szeptember hó 22-én.

Ferenc József s. k.

Gróf Khuen-Héderváry Károly s. k.

*

Kedves gróf Khuen-Héderváry!

Önt magyar miniszterelnökkömmé ezennel ujólag kinevezem, illetőleg ezen eddig is viselt állásában megerősítem és a miniszterium megalakítása iránti javaslatát elvárom.

Kelt Bécsben, 1903. évi szeptember hó 22-én.

Ferenc József s. k.

Gróf Khuen-Héderváry Károly s. k.

*

A szabadelyűpárt álláspontját jelzi az alábbi egyhangulag elfogadott javaslat:

A Chlopyban folyó hó 16-án kibocsátott legfelsőbb hadiparancs ténye és egyes kifejezései széles rétegekben okoztak megdöbbenést; hazafias aggodalommal töltötték el mindazokat, akik egyenlő hűséggel viseltetve a szent korona hatalma és fénye és a nemzet jogai iránt, az uralkodóház és a magyar nemzet közötti kölcsönös bizalom és összhang ápolását ismerik egyik legfontosabb feladatuknak. (Élénk helyeslés.)

Igaz, hogy felséges urunk, királyunknak alkotmányos uralkodói egész működése már önmagában ellentmond azon föltevésnek, mintha őfelsége az 1867. évi XII. t. c. 11. §-ában körülírt fejedelmi jogait másként, mint alkotmányos módon, (Zajos helyeslés.) vagyis a törvények szerint és minisztereink felelőssége mellett gyakorolná és az államalkotó magyar

nemzet közjogi állását bármiben figyelmen kívül hagyná s hogy ennél fogva a hadiparancs azon értelmezése, mely az izgalmat földézte, tényleg az ő intencióinak felelt meg, (Ugy van.) de azért őfelsége atyai szíve méltányolta a nemzet aggodalmait és miniszterelnökét a fölmerült félreértések eloszlatása céljából a következő nyilatkozat megtételére hatalmazta föl:

Bátor leszek ezt a nyilatkozatot felolvasni: (olvassa.) Első kötelességem, hogy felséges királyunk felbatalmazása alapján a következő kijelentést tegyem: „Őfelsége mély fájdalommal és mély sajnálattal vett arról tudomást, hogy az általa kiadott hadiparancs oly felfogásokkal, félreértésekkel, sőt félremagyarázásokkal találkozott, amelyek oda konkludáltak, mintha a felséges urnak, mint a hadsereg törvény szerinti legfőbb hadúrának ezen megnyilatkozása a magyar alkotmánynak, vagy a magyar nemzetnek, Magyarország törvényes jogainak, a magyar államiságnak involválná. Ez ki van zárva, ez nem történhetett meg, ez őfelsége intenciójától távol állott és a hadiparancsnak bármely oldalról ilyen magyarázatot adni helyesen és jogosan nem szabad és nem lehet“. (Élénk helyeslés.)

A miniszterelnöknek a korona felbatalmazása alapján tett ezen nyilatkozata teljesen elégséges arra, hogy a magyar nemzet kebelében ezen hadiparancs kapcsán támadt izgalmak eloszlattassanak. (Helyeslés.)

Az országgyűlési szabadelyű párt, midőn ezt hazafini megnyugvással konstatálja, ebből folyólag kijelenti, hogy a hadiparancs további tárgyalásának szüksége fenn nem forog. (Helyeslés.)

Ami pedig a legfelsőbb királyi kéziratnak politikai tartalmát illeti, erre vonatkozólag a párt az érdemleges határozathozatalt akkorra tartja fenn, midőn a megalakult kormány programját veszi tárgyalás alá. (Hosszantartó élénk helyeslés.)

Ezzel a méltóságteljes, higgadt és okos határozattal teljes megnyugvásra el van intézve a hadiparancsnak — érzelmi része. A politikai és jogi részt, valamint a katonai programot illető-

leg, a szabadelyűpárt az új miniszterium bemutatkozása után fog állást foglalni.

Bosznia—Hercegovina áruforgalma.

A bosnyák-hercegovinai országos kormány kiadásában nemrégiben „Bosznia és Hercegovina 1902. évi külkereskedelmi áruforgalmának főeredményei“ címen egy füzet jelent meg, mely Kilián Frigyes könyvkereskedésében kapható. Tartalmából kiemelendőnek tartjuk a következőket:

Bosznia és Hercegovina áruforgalma, melyet a közlemény az árak sulya szerint mutat ki, az utóbbi években általában fejlődő irányzatot követ.

Az összes áruforgalom (kivitel és bevétel együtt) kitett:

1898. évben	5.799,050 mm.
1899. „	6.525,845 „
1900. „	8.025,727 „
1901. „	8.049,022 „
és 1902. „	8.083,992 „

Ebből esik a bevételre:

1898. évben	1.937,231 mm.
1899. „	1.815,575 „
1900. „	2.110,403 „
1901. „	2.134,427 „
és 1902. „	1.963,154 „

A kivitelre:

1898. évben	3.861,759 mm.
1899. „	4.710,270 „
1900. „	5.915,324 „
1901. „	5.914,584 „
és 1902. „	6.120,838 „

A kivitelnek legnagyobb része nyers-terményekből áll (1902. évben 4.620,678 mm., vagyis az összes kivitelnek 75,49% a; míg a gyártmányokra ugyancsak 1902. évben 1.500,160 mm., vagyis az összes kivitelnek 14,51% a esik.)

Legnagyobb kivitel a következő nyers-termények mutatnak: épület- és műfa (1902. évben 2.065,731 mm.), donga- és hordófa (582,906 mm.), barnaszén (658,827 mm.); ezen árucsoportoknak összes kivitele 1902. évben a 3¹/₄ millió métermázsát meghaladja.

A bevételben éppen ellenkezőleg félgyártmányok és egyéb iparcikkek játszó a főszerepet; nagyobb kivitel e mellett még

de mondja már, micsoda Madonnának énekelnek a Vlahovics lányok?

— No majd rátérek, hagyta helybe, előbb kiigazítom a bárkát a simára; nem jó itt a sziklák közelében megállani, könnyen odavágódunk valamihez, ha nyugodt is a tenger, kűnn is himbálózhatunk. Egyet-kettőt csapott a hullámokba és jó messzire kűnn voltunk a tengeren. Ott aztán szemére huzta a kalapját, rántott néhányat serkenő bajuszán és kezdte:

— Aznap délben még jó idő volt. A csónakot nem is igen erősítettem a mólóhoz, csendesesen ringatta a víz, mint a gyerek a bölcsőt. Négy óra után már megint a tengernél voltam. A Gottics Gyurka lármázott föl álmomból, hogy menjek a mólóhoz és hozzam rendbe a dolgokat, mert itt a scirokkó. Mikor odaértem, bizony úgy táncoltak már a csónakok, mintha benyakaltak volna. Zugott is veszedelmesen. Tetszik tudni, ott lenn Chersónál születtek a scirokkó és úgy csapódik föl Fiuménak. Veszedelmes ilyenkor a vízre menni. Az öregapám tette meg egyszer, markos ember volt. Bárkája is erős volt és mikor odavágta, a hullám a sziklához, ugy

szétrongyolódott, mint a koldustarisznya. Öregapámnak csak a lába törött el. Ép akkor, mikor a szikla felé ugrott, akkor törött el. Hát én épen oldom-kötöm erősebbre a bárkát, mikor lekapja a cudar szél a kalapomat és besodorja. Uccu neki, vesd el magad, beugrottam, de ma is emlegetem még azt az ugrást. Megkapott a hullám és úgy össze-vissza forgatott, hogy azóta se keringek, se táncolok, elég volt az egyszer, majd kihányta az a forgás a lelkeket. Nagy bajjal aztán kiszabadultam. Száritom magam, hát nézd la, jön a gróf ur, az a fiatal a menyasszonyával, ebben a komisz időben!

— Jó estét kívánok — mondok, mi tetszik a gróf urnak?

— Ki a tengerre akarunk menni Jásó — mondja a gróf ur, pompás idő van, megpróbáljuk a karjainkat, velő van-e még bennök, vagy aludttek! Nekünk való idő ez, le hát a bárkával!

— Nem ugy fiatal ur — mondtam neki, istenkisértés lenne ez most, majd talán ha elkotródik a vihar. De már láttam, hogy furcsán nevet a gróf ur.

— Ha félsz Jásó — feleli a fiatal ur, akkor kimegyünk magunk. Punktum.

— Na gróf ur — vakartam a fejem, csak ne ökleldzzenek még most is a gyomrom táján, bizony nem mondta volna még egyszer, hogy félek.

— De a mólókapitány meg se engedi ilyen időben — szólok neki hirtelen.

— Hagyja a kapitány urat ahol van — válaszolt hetykén, oldja le a bárkáját, különben máskor se kell!

— Hát mondok neki: a lelkeket nem adom, a bárkát viheti gróf ur, de vigyázzon, mert baja eshetik.

— Jó-jó, feleli a gróf ur — tartsd a jó tanácsodat szebb időkre! Aztán elindultak. Keresztet vetettem, mert a gróf ur jó ember volt, de az idő borzasztó. Áldott jó ember volt a gróf ur, mindig az én csónakomon járt ki a tengerre. A menyasszonya is, no igen, nagyon szép volt, fiatal volt és mindig nevetett! Most is, nem félt. Mikor a csónakba lépett, még el is csuszott, baj lesz mondok erre, de a gróf ur elkapta és megcsókolta, mert kérem, nagyon szép volt, fiatal volt és

volt gabonaneműekben (415,871 mm.), valamint liszt és őrleményekben (332,812 mm.)

Természetesen nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy mindég súlymennyiségekről van szó és hogy a kivitelnek a bevittel szemben általában mutatkozó tulsulya azon alapszik, hogy a kivitelben leginkább értékűköz viszonyítva nagy súlylyal bíró áruk szerepelnek (nyerstermények), míg a bevitelnél a dolog éppen ellenkezőleg áll.

Az állatforgalmat a bosnyák hercegovinai kormány nem suly, hanem darabszám szerint mutatja ki; az összes állatkivitel 1902. évben 348,680 darabot tett ki, melylyel szemben az 5114 darabra rugó bevétel alig jön tekintetbe. A 348,680 drb kivitt állat közt volt: 15558 ló, 99214 szarvasmarha, 133,369 juh, 63621 kecske, 41706 sertés.

Az országos kormány kiadványa felvilágosítást nyújt arra nézve is, hogy merre irányult az áruforgalom, továbbá az igénybe vett közlekedési eszközök tekintetében is.

Megjegyzendő még, hogy a bosnyák-hercegovinai árústatistika kiváló fontosságra tesz szert az által, hogy azokat az árukat is kimutatja, melyek nem vasuton vagy hajón, hanem kocsin vagy teherhordó állatok hátán szállítottak a határon át; a bosnyák statistika ezen sajátosságát a szakirodalom is több ízben elismerőleg kiemelte.

Színepadi tanulmányok.

Írta: Topits Zoltán.

IV.

— A darabról és az íróról. —

A színepadon, szemünk előtt kibontakozó és bevégződő cselekmény adja magát a szindarabot, vagyis azt az ideig-óraig tartó ténykedését színészeinknek, amelyre őket hivatásukból kifolyólag az író intenciói készítetik. A színepadi irodalom solitairje a dráma, vagyis az olyan szindarab, amelynek cselekménye úgy van megfogalmazva, hogy az bizonyos irányban határozott célzatossággal bírjon.

A dráma kell hogy tendenciózus legyen, mert alapját mindig oly eszmék képezik, amelyekkel az író a nagy tömegre, vagy udvariasabban szólva — a közönségre hatni akar.

A drámának feltétlenül és kizárólag komoly célzatnak kell lennie, mert csak így képes az író tanítani, vagy korcsnövéseket ostorozni is.

A dráma sikere a színepadi hatáson alapszik és nagy előnye van ennek eléréséhez, hogy közvetlen és a nagy közönséghez szól. Magának az életnek lehető hű reprodukciója jelenti ezt a közvetlenséget, melylyel a betűk közvetítésére szoruló leírás bizony nem díszkedhetik. Az elbeszélő mű csak a leírt szavak útján hat a képzeletre, a drámában azonban magát az életet látjuk testből és lélekből feltárulni.

Ez a hatás kulcsa és amint az írónak sikerül az élet közvetlenségével meghódítani közönségét, úgy a diadal sem maradhat el.

A színepad hivatása legnemesebben akkor bontakozhat ki, ha a drámának magja, az eszme hatott a cselekményt figyelő közönségre.

Erre pedig csakis a jó dráma képes, az, amelynek megteremtője ismeri az életet, de ismeri a közönséget is. Mert ennek elemzése, összetételének megismerése vezet a drámai hatás mivoltának átértésére.

Goethe a Faust előjátékában, mely a színepadi pszichológia egy kis remekműve, találon itéli meg ezt a közönséget, mely ha egy személyben, egy öntudatban egyesülve képzelhető volna, ezt az ítéletet nem éppen találná hízelnőnek.

A közönség azonban öntudatlan, a nem a színepadról jövő behatások felfogására képelen s bárhogy kísérleteznek vele és kutatják tulajdonságai, működésének törvényeit sohasem változtatja meg.

Egy modern színepad berendezését kell csak megnézni. A nézőtér tagolódása, a helyek elrendezése képe a közönség tagolódásának, mineműségének is.

A földszint, a pábolyok, a magasabb műveltségi fokokat foglalják magukban, majd hátrább és beljebb mind alacsonyabb értelmi fejlettség sorai terjeszkednek, míg a hegy tetején a legműveltség nélküli naivitás ül. E magyarázat nem érinti a kivételt képező apró-cseprő színepadakat, hanem az átlag alapján a *tipikus* európai drámai színepad közönségre illik reá. Ez a közönség átlagos

összetétele, amelylyel a drámairónak számolnia kell, hogy darabja hatásos legyen.

A legtöbb közölők persze úgy fogja föl ezt, hogy mindenáron a tömeg szája ize szerint kell beszélni, hogy minden eszköz, ami a sikerre vezet, minél fokozottabb mértékben használható s minden ezt csökkentő, akár az irodalomnak, akár az erkölcsnek tett concesszió hiábavaló és gyerekes dolog.

Ezekkel az írókkal szűkségtelen foglalkozni, mivel műveik tulesnek az irodalom határain.

De foglalkozom azokkal, akik teljesen és tökéletesen átérve azt, hogy a dráma feladata a kor eszméit, a lét nagy kérdéseit a deszkákra vinni, hogy nagy igazságokat reveláljon, az értelmet fejleszse s az érzelmeket nemesítse, ráadásul pedig mulattasson is — műveiket a legnemesebb intencióból kiindulva teszik halhatatlanná.

Nagy csalódás azonban, ha az írók át is érzik drámájuk hivatását, mindazonáltal a színepadi közönség legarisztokratikusabb részeinek tetszésére bázizozzák darabjuk sikerét. Oh ez hiba volna! Ez lenézése mindazoknak, akik ha talán anyagiakban nem is, de értelemben mindenkoron egy színepadban állanak azokkal.

Sarcey, a nagy francia kritikus, kinek színepadi ismeretei talán meghaladták a tökéletes legnagyobb fokát, aki ragyogó életének egész folyamatát a színepadokban töltötte úgy a színepad, valamint a közönség szünteleni tanulmányozásával, ő mondja egyik nagy színepadi munkájában: az író elsősorban is a kakastúlónak írjon. Onnan, azoktól a naivelkű emberektől várja az igazi hatást, mert csak azok képesek, ha néha nagy evolúciók árán is, az életben érvényt szerezni az eszméknek. Csak ők: a nép! a nép! Az arisztokrata ha bűnét látja, társadalmi hatalmának gögös tudatában egyszerűen kicsinyelve kineveti a taniemekért dolgozó írókat, a nézőtér, a középosztály éppen a bűneikben csodálja a felső tizezert és rettegi is, a nép azonban, mely ha nehezen emészt is, tud büntetni, tud rombolni és diadalra tudja vinni a drámát alkotó eszméket!

Igaza van a nagy franciának. A dráma csak akkor érte el a tökéletes hatást, ha a

mindig nevetett... Egymás mellé ültek, ketten eveztek. Mikor intettem, hogy a menyecske üljön szembe, hagyja a gróf urat egyedül evezni, hát kérem akkor is nevetett. De mindjárt melegők lett. A hullámok úgy dobálták a csónakot, mint a tűzkő a szikrát. Baj lesz, láttam mindjárt, mert folyton a part felé vitte őket a hullám.

— Hej uram, üljön a másik oldalra! Csapjon belé erősen abba az oldalba, majd kifordul akkor a bárka a tengernek — kiáltottam rogyásig, de nem hallgatott rám. Baj volt, mondom: a hullámok úgy ágaszkodtak egymásra, mintha megbomlottak volna. Az egész tenger tajtékzott, örvénylett, sistergett, mintha Istenítélet kerekednék a vizeken. A csónakot hol láttam, hol meg elöntötte a hullám, de mindig közelebb ért a parthoz.

— Gróf ur, gróf ur! — sikoltottam, csapjon át a másik oldalra! Erősebben csapjon bele, hallgasson rám, mert sziklának viszi a vihar! De mintha már ő is a fejét vesztette volna. A szemem szikrázott, úgy reszkettem, jaj csak ott lehettem volna! Nem lehettem ott s már olyan közel voltak a

harmadik sziklához, ahhoz ni, amelyiken a Madonna áll.

— Gróf ur, gróf ur! — kiáltottam és nem tudom, hogyan történt: beugrottam a vízbe. Hogy volt ezután, azt már nem láttam.

Mikor először mehettem megint a mólóra, akkor éppen tavasz volt. A Szendrínovics Marica tartotta a lakodalmát és Milkát kérte föl nyoszolyólányának. A Gottics Gyurka mesélte: nagyon szép volt a Milka, tudja kérem, a Vlahovics Milka... Engem akart vőfélynek vinni, de épen aznap mondta az orvos, hogy még olyan mély a seb a homlokomon, hogy egy mogyoró is elfér benne, azért nem mentem el.

— Hát a gróf urral mi lett? — igazítottam sorba.

— A gróf urral? Hát odacsapta őket a vihar a sziklához. Kifordultak. Megmenteni őket — ne adj' Isten, nem lehetett. Belevestek mindaketten, a menyasszonya is. Mikor fölborultak — Gyurka mondta — akkor átölelték, megcsókolták egymást és vége, zbogom, föl se jöttek többé.

— Es a Madonna? — segitettem neki.

— A Madonna? No kérem, belehaltak, ki se fogták őket. Akkor jött egy asszony. Nem volt fiatal, de szép volt mégis, mint a gróf ur menyasszonya. Odatlt a sziklára, a harmadikra, ott a parttól és nézett be a vízbe, keresett valamit, de nem találta. Azt is mondták: várja a lányát...

— Dej'szen — mondtam nekik, várhatja azt. Pubára van megvetve a menyasszonyi ágy, nagyon puhára; ki oda lekertül, nem sóvárog az többet a föld után... Hehehe!... ugy-e igazam van, tekintetes ur!?

Erre a kérdésre nem válaszoltam Jásónak, de azért folytatta.

Mikor a szép asszony megunta a várást, akkor a mólókapitány Fiuméba ment, elhozta az embereket és fölállították a Maddonát a harmadik sziklán. Az asszony aztán kijött minden este a sziklára, odaült a Madonna lábához és beszélgetett vele, meg sirt. Később elment Fiuméba, vagy haza az országába. A mólókapitány meg szólta a Vlahovics lányoknak, a Milkának is, hogy ezen

naiv lélek magába befogadta. Mert az hisz és cselekszik. A raffináltizés, a tudomány boncol, taglal: a nép azonban csak küzdeni tud.

Veszélyes volna azonban visszaélni e körülménnyel és feltétlenül elítélendő az az író, aki darabjával osztálygyűlöletet akarna a naivlelkű emberek sorai közé hinteni.

A színházi közönség széles műveltségi skáláját egyaránt és egyszerre mulattatni és tanítani anélkül, hogy ez a törekvés alterálja egymást, ez egy oly nehézség, melyet a közönség alig sejt s csak az ismer, aki egy születendő igazi műnek hosszas és fájdalmas létrejöttének megfigyelője volt.

Vegyük először a tanítást. Ez a könnyesebb kérdés. A közönségnek sejtene se szabad, hogy tanítani akarják. Tehát a drámának le kell mondania a tanítás külső formáiról, módszeréről, kifejezéseiről. Ehhez járul még az is, hogy ugyanazok a komoly kérdések, társadalmi válságok, melyek a színpadon kibontakoznak, rendszeresen már megelőzőleg beható komoly, tudományos megbeszélésben részestültek. A szociális kérdésnek, a házasságnak, a feminizmusnak, egy szóval minden modern drámatémának könyvtári tudományos irodalma van, mely ezeket a kérdéseket a maga számára kisajátítani törekszik s utópistáknak vagy föltületeseknek jelenti ki a szépirodalmi vélekedőket.

Arra azonban a tudomány nem gondol, hogy ő csak szakközönséghez, előtanulmányokat végzett egyénekhez szól s az általa elért eredmények is csak a mindenki által érthető irodalmi forma közvetítésével mehetnek át a köztudatba.

A társadalmi hivatást teljesítő drámának azonban nemcsak ez a feladata s nem is volna hozzá méltó feladat.

Nem mások gondolatanyagát szedi párbeszédbe és szövi egy mese keretébe a drámáiról, hanem a saját életnézetét érvényesíti abban a darab életben, amit a színpadra állít.

De hogy lehetséges ez, mikor az életnézet kifejtése se valami csábító egy pénzért mulatni és nem ideje árán okoskodni vágyó közönségre nézve? Ugy, hogy az író egy oly fegyverhez folyamodik, mely a tudománynak

tul a Madonnát gondozzák ők. Kérem azóta énekelnek minden szombat este, ha kigyul a Madonna előtt a mécs. Szépen tudnak énekelni, ma is jól ment; jó-jó: a Milka majdnem beleakadt, de azért öregebb az a másik, hogy segítse! No most vége.

Lám, így beszélt a Jásó. A szóbeszédhez nem igen értett, minek is tanulta volna?! Nem termett ő prókátornak, hogy forgatni tudja a szót. Olyan volt a beszédje, mint ő maga, mint a hazája, a Karszt: csupa tömör erő, csupa szikla. Mégis megértették egymást. Egyszerű szavai úgy belemarkoltak a szívembe, hogy nem volt tovább nyugtom. Látni akartam a Madonnát közéről, oda akartam ülni a lábához, igen, én is beszélgetni akartam vele... S tán valaki tudni akarná, mit mondott nekem a Madonna? Azt mondta: ő ti mindnyájan, kik átmentek ez uton, figyelmezzetek és lássátok, ha van-e fájdalom, mint az én fájdalom!

Vaskuthy.

nem áll rendelkezésére, sőt amelytől neki őrizkedni kell.

Ez az érzelmek felébresztése.

(Folyt. köv.)

A szabadkai rendőrség fogása.

A szabadkai rendőrség ismét jó fogást csinált. Kézrekerített egy nagyarányú pénzhamisító szövetkezetet, melynek működési terét Bács-Bodrog és Torontál vármegyék területe képezte.

A szenzációs fogásról a következő tudósításunk számol be:

A rendőrségen már régebb idő óta észlelték, hogy hamis ötkoronásokkal van elárasztva Bácska. Keresték a hamis pénzgyártókat, de semmiféleképp nem bírtak a nyomukra akadni.

A napokban egy beodrai (Torontál m.) illetőségű, foglalkozás nélküli csapos, Wild Jakab érkezett Szabadkára, ahol egyik fogadóba szállt. A rendőrség tudomást szerzett arról, hogy Wild 5 koronásokat gyártó készületek eladásával foglalkozik.

Ennek alapján László Géza rendőrkapitány Pécskai Antal és Szárcevic István rendőröket Wild lakására küldötte, hogy ott házkutatást tartsanak. Ez a rendőri intézkedés tényleg feltűnő eredménnyel járt. Wild ágyában megtalálták a hamis ötkoronások készítésére szolgáló készületeket.

Wildet ezután bekisérték a rendőrségre. A pénzhamisító konokul tagadott, annyit azonban ki lehetett belőle venni, hogy a délelőtti folyamán táviratilag hívta magához Rámai György mokriini illetőségű pénzhamisítót.

Meg volt tehát most már a fonál, melynek segítségével László kapitány páratlan taktikával lerántotta a leplet a kiterjedt bünszövetkezetről.

László kapitány azonnal egy hamis táviratot menesztett Mokriinba Rámához, hogy rögtön jöjjön Szabadkára, mert jó üzlet lesz. Rámai fel is tilt. Délután már megérkezett a szabadkai személypályaudvarra, ahol Marodics Szávó rendőr várta paraszt ruhában.

Marodics, mint Wildnek egyik társa, mutatta be magát a pénzhamisítónak. Azt mondta Rámának, hogy Wild kiment a szállásokra üzletet csinálni. Menjen el tehát hozzá a lakására, majd ott megbeszéljük a továbbiakat.

A törbe csalt Rámai mit sem sejtve, elment Marodicshoz. Ott azután elmondta, hogy régóta társa Wildnek és hamis ötkoronásokat készítő gépek eladásával foglalkoznak, amely gépeket egy zentai kovácsmester készíti. Ilyen gépeket már többet adtak el Torontál és Bácsmeigyékben. Legutóbb Törökbeesen és Feketehegyen adott el gépet 400—400 forintjával darabját, Budapestről pedig 1000 forintot kapott egy pénzsajtó gépért.

Legjavában beszélgettek, mikor négy rendőr lépett be és bekisérték úgy Rámait, mint Marodicsot (a rendőrt, pro forma) a rendőrségre.

Rámai itten mindent le akart tagadni, de a bizonyítékok sulya alatt megtörtött és bevallotta bűnös üzelmét. Érdekes vallomásának az a része, melyben Wild sürgönyét magyarázta. A notorius gazemberek ugyanis tolvaj nyelvet használtak. Wild nem táviratozta azt Rámának, hogy jöjjön, hanem csak annyit: Igrai. Ez ugyanis annyit jelent náluk, hogy jöjj, gépre van szükség.

A pénzhamisítók a vallomás során előadták, hogy annyi üzletet csináltak már, hogy egészen megvagyonosodtak. A bandának tökéletes szervezete van. Benne van a pénzhamisító szövetkezetben Wild, Rámai, egy zentai kovács, egy mohácsi borbély, a mokriini csendőrszervező állítólag és ezeken kívül több vidéki ember.

Érdekes, hogy Rámait éppen azon a napon, melyen elfogták, ítélte el a nagy-kikindai törvényszék pénzhamisításért másfélévi, feleségét pedig félévi börtönre.

Előfizetési felhívás

a

„BÁCSKA”

XXVI. évfolyamára

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	12 kor.
Fél évre	6 kor.
Negyed évre	3 kor.
Neptanítók számára:	
Egész évre	8 kor.
Fél évre	4 kor.
Negyed évre	2 kor.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor és fia** könyv- és könyomdájába küldendők.

A „Bácska” szerkesztősége és kiadóhivatala.

H i r e k.

† **Dr. Gertinger Pál.** Mély részvétellel vettük a szomorú gyász hírt, hogy dr. Gertinger Pál Meránban elhunyt. A megboldogult fia volt a nagytekintélyű Gertinger Pál állami jószágigazgatónak. Gondos nevelésben részesült, a zombori főgimnázium tanítványa volt és már ekkor is kintűnő tanuló volt, ugy az érettségi vizsgát, mint a jog- és államtudományi szigorlatokat kintűnően tette le és pályatársai közül már ekkor is kivált. Tanulmányai végeztével a vármegye szolgálatába lépett mint közigazgatási gyakornok. Majd utóbb Zombor városához ment át aljegyzőnek, később pedig tanácsos lett.

Zombor város elsőrangú munkaerőt nyert vele és alig volt fontosabb ügy, melynek nem ő lett volna az előadója. Munkásságának javarésze városunk gondozásában telt el. Mindenki bámulta párját ritkító memorriáját és a megboldogult valósággal nagyessző ember volt.

Amikor a városi szolgálatól megvált, ügyvédi vizsgát tett és irodát nyitott és mint ügyvéd is kintűnő fényes kriminalisztikai készségével és kintűnő védbeszédeivel.

Eles megfigyelő tehetséggel, gyors munkaképességgel és szép szónoiki tehetséggel megáldva, a tollat is pompásan forgatta és ha hírlapírásra adja magát, az ország első hírlapírói közé tartozott volna. Különben oly fényes tehetség volt az elhunyt, hogy bármely pozícióban csak dicsőséget és elismerést vi-vott volna ki magának.

Sajnos korán bekövetkezett halála folytán nem nyílt alkalma, méltán elismert képességeinek teljesen érvényt szerezni és csak annak az emléke marad fenn, hogy benne egyik legképzettebb emberünket veszítettük el. Mint politikus, róla azt lehet mondani, hogy minden ízében liberális szellemű férfi volt. Erőtéljes magyar érzéstől áthatva és lelkes híve Tisza Kálmánnak. Lapunk benne egyik kipróbált, jeles munkatársát veszítette el és ha olykor vezércikkkel tisztelt meg bennünket, az mindig feltűnést keltett.

A megboldogult holttestét Meránból hazaszállítják és itt lesz a temetése. Halálát gyászolja neje, szül. apatini Fernbach Anna és nővére, Gertinger Erzsébet, nagyszámu rokonsága, barátai és tisztelőinek nagy sokasága.

Rákóczy ünnepély. A március hó 15-ét rendező bizottság hétfőn délután a Stebler-féle vendéglő külön helyiségében ülést tartott, amelyen Vértési Károly elnöklelte alatt a következő bizottsági tagok vettek részt: Szalay Frigyes, Prokopy Imre, Steiner Lajos, Trischler Károly, Szobotka Rezső, Heinecz Kálmán, Tantner Ottó, Buday Gerő. Az ülés elhatározta, hogy a nemzeti szabadsághős Rákóczy Ferenc dicső emlékét fényes ünnepélyvel üli meg d. e. 11 órakor a szentháromság-téren, vagy kedvezőtlen idő esetén a városháza dísztermében. Az ülés a bizottsági tagok alapos eszmecsere után az ünnepély program tervezetét a következőképpen állapította meg. Az ünnepély október hó 24-én toronyzenével veszi kezdetét Vadas Kálmán a jeles tárogató mester fog kurucdalokat tárogatóján játszani. A tulajdonképeni ünnepély október hó 25-én lesz megtartva szentmisével és utána a szentháromság-téren, kedvezőtlen idő esetén a városháza dísztermében d. e. 11 órakor. Az ünnepély program tervezete a következő: Rákóczy nyitány Keller Bélától, énekl. a kaszinói dalárda a zombori fuvózenekar kíséretével. Utána Vértési Károly elnöki megnyitó beszédet mond. Szalay Frigyes tb. főjegyző, főispáni titkár, a jeles szónok mondja a Rákóczy emlékét dicsőítő beszédet. Trischler Károly erre az alkalomra hazafias ódát ír és szavalni fogja. A kaszinói dalárda a nemzet imáját a Hymnust, az iparos dalárda pedig a Szózatot énekl. Felkéri ezenkívül a rendező bizottság Késmárky Bélát, hogy este a kaszinóba megtartandó diszbanketten kurucdalokat énekeljen.

Pénztáros választás. A Ferencsatorna részvény társaság budapesti központi igazgatósága a napokban tartott rendkívüli közgyűlésén a bajai pénztárosi állásra Auer Oszkárt választotta meg.

Könyvnyomdászok mulatsága. A mi derék munkatársaink a magyarországi könyvnyomdászok és betűöntők szakegyesületének helyi csoportja folyó hó 26-án a Szemes József két fekete lóhoz címzett vendéglő dísztermében fényesnek ígérkező dal-és táncestélyt rendez. A dalestély műsora több érdekes számot tartalmaz, melyek közül kiválóan érdekesnek ígérkezik Topits Zoltának, lapunk beltárgyának előadása a „Nyomdászok történetéből”. Az estély iránt városunkban általános az érdeklődés és reméljük, hogy a díszterem erre az alkalomra zsufolásig megtelik, amit a derék egyesület meg is érdemel, mert a kultúra és jótékonyaság zászlója alatt egyesült.

A zombori dalárda Baján. A bajai céllövész társulat 1903. szeptember hó 27-én a zombori kaszinó egyet dalárdájának szíves közreműködésével, szüreti ünnepélyvel és libalövészettel egybekötött évzáró táncvigalmat rendez. Az ünnepély sorrendje: D. u. 3 órakor: Szüreti ünnepély. Ugyanezen időben: Konfetti-világposta. Este fél 7 órakor: Szőlő, borok, pezsgők stb. árverése amerikai módon. Este fél 8 órakor: A zombori kaszinó egyet dalárdájának dalos ünnepa a lövészkert nagytermében. A hangverseny műsora: 1. Gaál F., Balatoni nóták. Férfikar. 2. Schubert, Jó pásztorom. Férfikar. Zongorán kíséri Blumenthal Károly. 3. Ketterer-Durand, Kegyenelő. Zongorán és harmoniumon előadják Marschall Béla és Tomcsányi Aladár. 4. Zichy, Szerenád. Férfikar. Zongorán kíséri Blumenthal Károly. 5. Mi a baba? Melodráma. Szövege Ábrányitól, zenéje dr. Horváth Ákostól. Szavalja Rácz Soma. Zongorán kíséri Marschall Béla. 6. Huber, Királyinduló. Férfikar. Zongorán kíséri Blumenthal Károly. Kitérnő hírnévnek örvendő dalárdánkat, mely teljes számmal rándul át Bajára, a bajaiak nagy ünnepélyességgel készülnék fogadni.

Schweidel-ünnepély. Az aradi mártírok évfordulóján október hó 6-án váro-

sunk közönsége hazafias kegyelettel fog áldozni a megdicsőült aradi vértanu Schweidel József dicső emlékének. Az ünnepet a Schweidel szoborbizottság rendezi. A vértanuk napján délelőtt 9 órakor a plébániatemplomban gyászsztentisztelet lesz a vértanu lelkiüdvéért. Utána a rendezőség és nagy közönség Schweidel szülőházához vonul és ott az emléktáblát megkoszorúzza. A kaszinói és iparos dalárdák hazafias dalokat fognak énekelni és Prokopy Imre tanár emlékbeszédet mond.

Gyászír. Mangliár Endréné szül. Kreijesics Terézia életének 38-ik évében elhunyt. Haláláról a következő gyászjelentés szól: Alulírottak a legmélyebb fájdalommal jelentik, hogy a felejtetlen jó hitves, illetve jó anya, gyermekünk, testvér, sógornő Mangliár Endréné szül. Kreijesics Terézia folyó évi szeptember hó 22-én esti 10 órakor, életének 38. évében, hosszú szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után, jobb-letre szenderült. A megboldogult földi maradványai folyó évi szept. hó 24-én délután 5 órakor fognak a gyászházban (basa-utca) a róm. kath. egyház szertartásai szerint be-szenteltetni és a szent Rókus sírkertben örök nyugalomra tétetni. Lelke üdvéért az engesztelő szent-miséáldozat pedig folyó évi október hó 3-án délelőtt 9 órakor fog a helybeli róm. kath. templomban a Mindenhatónak bemutatni. Zombor, 1903. évi szeptember hó 23-án. Áldás és béke poraira! Mangliár Endre, férje. Mangliár Janka, Mangliár Olga, Mangliár Karolin, Mangliár Gizella, Mangliár Pista, Mangliár Jolán, gyermekei. Kreijesics József és neje szül. Liptay Anna, szülei. Mangliár Johanna szül. Tóth, anyósa. Perkov Ottilia szül. Kreijesics, Kreijesics Szidónia, Kreijesics Géza, testvérei. Perkov Lázár, Szádeczky József, Mangliár István, Mangliár Karolin, Mangliár Károly, Mangliár Lajos, Mangliár Anna, Mangliár János, sógorai és sógornői.

Új toronyórák. Lapunk hasábjain oly sokszor felhangzott panaszoknak végre foganatja lett, mert pár nap óta új órákorongok diszelegnek az összes tornyokon. Nagyon helyes, hogy végre valahára pontos időjelzése lesz a városnak, mindazonáltal megjegyzés nélkül nem hagyhatjuk a hármily csekélynek látszó ügyet is, mert az új órák elhelyezésével ismét fél munka lett végezve. Fél munka pedig azért, mert a jelenlegi számok, melyek fehérszínűek, már 50-100 lépésről annyira elmosódnak, hogy a legjobban szem is alig képes azokat kivenni; azonkívül az óramutatók is oly keskenyek, hogy közvetlen közelből sem láthatók. A róm. kath. templom volt régi óralapokon a számok aranyozva voltak és a jó szem a város végéről is kivethette azokat, miért nem csinálták az új lapokat is a régiékhöz hasonlóan, ha már a világító órákat pár forint miatt mellőzték? — A felelet e kérdésre csak akkor volna megfelelő, ha a jelenlegi rossz számokat még idejében átfestetnék és az óramutatókat kicserélnék, különben a közönségnek semmi haszna sem lesz az újításból.

Eljegyzés. Alföldy László vármegyei lajstromozó, ifjuságunk kedvelt tagja, jegyet váltott Vörös Rózsika kisasszonnyal Babarcon.

Kereskedelmi és iparkamara ülése. A szegedi kereskedelmi és iparkamara szeptember hó 28-án, hétfőn teljes ülést tart a kamarai székház tanácstermében. A 49 pontból álló tárgysorozatból közöljük a következő megyei érdekeket: Szücs Ödön bajai gépgyáros cég beadványa a mezőgazdasági megrendelés gyűjtésénél szokásos eljárás szabályozása ügyében. — A kulai szolgabírói hivatal átírata a Veprovácon megalakult ipartestület ügyében. — A bajai ipartestület átírata, melyben fölterjesztést kér, hogy az ipari szakiskolákat végzett növendékek az állami gépgyárakban alkalmaztasanak. — A kereskedelemügyi miniszter ur leiratai Ujverbász, Kiskér és Bajmok községek házalási szabályrendeletei ügyében. — Cservenka község folyamodása a szerdai hetivásár állatfelhajtási engedélye tárgyában. — Baja város átírata az iparos szakrajtanfolyamok tárgyában. — Bács Bodrog vármegye alispáni hivatalának átíratai Ada, Szenttamás és Kula községek házalási szabályrendeletei ügyében.

Önkéntesség a felső kereskedelmiben. A felső kereskedelmi iskolai tanulók egyéves önkéntesi joga érdekében ez év tavaszán közös akciót indítottak a kamarák és a miskolci kamara kezdeményezésére a kereskedelmi miniszternél, kérve annak kieszakölését, hogy a kereskedelmi iskolák azon tanulói is részesüljenek az egyévi katonai szolgálat kedvezményében, akik bár a sorozás után, de még a bevonulás előtt teszik le az érettségi vizsgálatot. Ezt a kérelmet a kereskedelmi miniszter elutasította a kamarához intézett következő leiratában: Közöl-ven a honvédelmi minisztériummal a t. kamarának hozzám intézett felterjesztését, melyben a felső kereskedelmi iskolák azon tanulóit, kik a sorozási év március hava elsején az intézet utolsó évfolyamát látogatják s azt október 1-éig elvégzik, az egyévi önkéntesi kedvezményben részesíteni kéri, értesitem a t. kamarát, hogy a fenn tisztelt miniszter folyó évi június 20-án, 42 246 sz. a. kelt átírataiban kijelentette, hogy a kérelem a véd-törvény 25. § a első bekezdésének világos, határozott és teljesen indokolt rendelkezésével szemben ez idő szerint nem teljesíthető.

Szabadka és a válság. Szabadka sz. kir. város törvhat. bizottságának legutóbbi közgyűlésén két érdekes határozatot hoztak. A tanács indítványára ugyanis kimondotta a közgyűlés, hogy: A törvényhatósági bizottság a hadügyi kormányzat azon intézkedését, mely szerint a folyó évi október hó 1-én három éves tényleges katonai szolgálatot betöltő katonáinkat folyó évi december hó 31-ig további tényleges szolgálatra bentartani szándékozik, az eddigi gyakorlattal ellenkezőnek és bentartott katonákra nézve felelté sérelmesnek találván, az ellen visszatartott katonáink érdekében az országgyűlés képviselőházához stírgős feliratot intéz. — A népgyűlés megkeresésének másik részére és illetve dr. Kertész Ignác bizottsági tag indítványára nézve, habár az állami adók behajtásának felfüggesztésére vonatkozólag maga a pénzügyminiszter is rendeletileg intézkedett, mindazonáltal határozatilag kimondja a közgyűlés, hogy a városi adóhivatal közegei az állami adónak a törvényen kívüli időben való behajtásától ne csak a legszigorubbantartózkodjanak, de őket ezen adó behajtástól egyenesen eltiltsa. — A fenti határozatok a tanács indítványára hozattak 56 szótöbbséggel 12 ellenében.

A Bölcsészethallgatók Segítő Egyesülete értesíti a közönséget, hogy nevelői, korrepetitori és tanári állásokat teljesen díjtalanul közvetít. Az egyesület multja és szerepe a jelenben megnyugtathatja a szülőket arra nézve, hogy az ajánlott bölcsészethallgatók az igényeknek megfelelnek, mivel az egyesület a pályázók sorából a legméltóbbakat ajánlja az egyes állásokra. Midőn a szülők az egyesülethez fordulnak közvetítésért nemcsak a saját érdeket tekintik, de ezzel humánus tettet is cselekszenek, mert szegény bölcsészethallgatókat juttatnak kenyérkeresethez. Cim: A Bölcsészethallgatók Segítő Egyesületének titkársága Budapest. Tudomány Egyetem II. emelet.

Türr tábornok emlékiratai. Mikor Világos után, az elnyomatás szomorú napjaiban, a magyar nép arra gondolt, hogy fegyverrel vivja vissza a szabadságát, akkor a Messiásként várt Kossuth Lajos mellé még egy szabadtót képzelt: Türr Istvánt, akit 1860 óta Garibaldi legkiválóbb bajtársa gyanánt ünnepelt az olasz nemzet és egész Európa. Türrt a magyar emigránsok már rég ismerték akkor: 1848-1849-ben nem harcolt ugyan a honvédség sorai közt, de olaszföldön magyar légiót szervezett, Világos után Mazzinival éveken át zaklatta az osztrákokat; küzdött a reakció ellen 1849-ben Badenben, 1855-ben a krimiai szövetségek szolgálatában, 1857-ben a cserkeszeket lázította, 1859-ben Garibaldi mellett harcolt, majd a délszlávok közt agítált és a „marsalai ezer” expedíciójában világhírtvé tette nevét. Számos harcúterén vivta ki altábornagyi rangját és mindig csak a magyar ügyért harcolt. Rokonságba jutván a francia császári családdal, nagy összekötéseit fontos diplomaciai missziókban érve-

nyesítette és aktív szereplő volt nagy horderejt és a magyar ügyre visszaható európai eseményekben. A kiegyezés után itthon és a külföldön nagyszabású közgazdasági alkotásokkal foglalkozott. Az utóbbi husz év alatt a magyar állam jóhíre, a népek szabadsága és Európa békéje érdekében publicisztikai tevékenységet fejtett ki nagy világlapokban és nemzetközi kongresszusokon. Évek óta állandó munkatársa a Magyar Hirlap-nak, amely kizárólag közli cikkeit. Ezen sokoldalú szereplésnek hatvan évre terjedő nevezetes mozzanatait Türr István megírja most az emlékirataiban, melynek közlését a Magyar Hirlap kezdi meg az októberi negyeddal. Ugyancsak most kezd meg a Magyar Hirlap a „Tolvaj? Gyilkos?” című szenzációs angol regény közlését. A Magyar Hirlap-nak, e független, szabadelvű, a magyar nemzet jogaiért lelkesedéssel küzdő napilapnak előfizetési ára negyedévre 7 korona, egy hónapra 2 korona 40 fillér. Kiadóhivatalának címe: „Magyar Hirlap” Budapest, V., Honvéd-utca 10.

Lenmag kiosztás. A földmívelésügyi miniszter a fonalos (rostos) lentermelésére a hazai gazdák közt újlag nagyobb mennyiségű eredeti oroszországi lenmagot fog hazánk termelőinek szükségletéhez képest mérsékelt áron szétosztani. Akik ily orosz lenmagot igényelnek, forduljanak legkésőbb folyó évi november hó elsejéig Fűrely Lajos magy. kir. gazdasági szaktanárhoz (Budapest, II. Zsigmond utca 1. szám), annál inkább, minthogy a később beérkező jelentkezések figyelembe vételét nem fognak. Megemlítsük méltónak tartjuk, hogy a fonalos lenmag, vagy annak első évi utótermése alkalmas, míg a honos magyar lenmag, mint vetőmag fonaltermelésre alkalmas és nem feltétlenül arankamentes. (B. B. vm. gazd. egyes.)

Élelmes gazdálkodás. A moholi községi rendőrség üszét vette, hogy Szabó szabados Andrásnál az ólban és a padlason kukorica van összehalmozva. Kikérdezték az atyafit, hogy honnan vette a kukoricát, de bizony nem tudott beszámolni annak eredetéről. Miután a saját földjén még a kukorica talpon áll, tehát nem a tulajdonát képezte a nála talált 5 métermáza 17 kilogramm kukorica, kénytelen volt a rendőrség elkobozni az egészet. Most már a tulajdonosát keresik a kukoricának s Szabó szabados Andrást pedig följelentették az illetékes hatóságnál, hogy ott számolja el, honnan jött az ólba és a padlására a kukorica.

Mohácsi epizódok Mohácsról írják: A bellyei nagy napok lezajlása után most nem egy érdekes epizód került nyilvánosságra Vilmos császár vadászatáról. Vilmos császár tudvalevőleg kissé szinpadias vadászruhát visel. Ennek kiegészítő része volt egy értékes vadászkesz. Egyik este a császár meglőtt egy erős szarvasbikát, de a hat milliméteres Mauzer-golyó nem ölte meg mindjárt a vadat. A kísértő vadász meg akarta adni neki a kegyelemdőfést, de a császár kihuzta a maga oldalfejtőjét s beleszurta az elejtett állatba. A szarvas azonban a szurásra fölugrott s a császári késsel együtt eltűnt a nádasban. Időközben besötétedett s a császár kénytelen volt oldalfejtővel nélkül hazamenni, melyet perrze a szarvassal együtt meg az éjjel megtaláltak az acetilen-lámpákkal kivonult erdészek. A másik érdekes epizód az egyetlen elfogott anarchista esete. Az olasz kormány tudvalevőleg távirattal értesítette a magyar kormányt, hogy öt anarchista Magyarországra utazott. Erre a hírre a Vilmos császár őrizetére kirendelt kétszáz esendőr mind arra törekedett, hogy az öt talian közül legalább egyet elcsipjen. Csakhogy a bellyei őserdőkben nembogy anarchistát, de még ártatlan csavargót is bajos fogni s így az őrzőnap nap-nap után tíres kézzel vonultak be. Végre a bácskai oldalon két esendőr egy emberrel találkozott, kivel beszélni nem tudott s akinek semmiféle igazolványa nem volt. Fölszólitották, hogy kövesse őket. Az idegen azonban méltatlankodott sőt ellenszegült, úgy hogy már meg akarták bilincselni, amikor az ellenőrző őrmester odaérkezett, aki tudott németül s így csakhamar megér-

tette, hogy az idegen nem anarchista, hanem Eulenburg gróf főmarsall inasa, aki a szomszéd faluba akart menni szivarért.

Ipariskolák egyenrangusítása. A belügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök a kultuszminiszterrel egyetértőleg valamennyi törvényhatóságához kibocsátott körrendeletében az állami felső ipariskolákat és a budapesti állami felső építőiskolákat oly intézeteknek jelentette ki, melyek az egyévi önkéntességi kedvezmény tekintetében, valamint az 1883. I. t. cikkben meghatározott köztisztviselői minősítés szempontjából kijelölendő állásokra nézve a törvényes minősítés tekintetében a középiskolák, nevezetesen a főgimnáziumok és főreáliskolák végzettségével egyenlő rangúnak tekinthetők. Ennek fogva ez iskolák a középiskolákkal egyenrangú tanintézetek közé sorozhatók.

Gyilkosság a büntetésben. Titelen kettős gyilkosság történt vasárnap éjjel egy Kurnics Vazul nevű nyilvános háztulajdonos lakásán, ahol, mint tudósítónk írja, két fiatal embert megöltek. Az eset részletei a következők: Kurnics Vazul egyike a legveszedelmesebb leánykereskedőknek. Állandóan 5-6 leány van nála, de egyet sem tart 3-4 hónapnál tovább, hanem viszi őket Szerbiába vagy Romániába; ott eladja őket és hoz helyettük másokat Magyarországból. Különösen a csinos falusi leányokat szedeti össze ügynökeivel. Pár héttel ezelőtt egy Hajdu Veron nevű monostori és Szikla Mari tabi leány került Kurnics házába. A két leány hamarosan megtudta, hogy Szerbiába akarták őket szállítani. Alkalmat kerestek tehát arra, hogy megszökjenek. A két leány ismeretséget kötött Trbics Milán közműves és Vukosevics Illés ácslegényekkel, akik többször megfordultak a két leánynál és vasárnap este is fölkeresték őket. A leányok rávették a két legényt, hogy szöktessék meg őket, mert hiába fordultak a hatóságokhoz. Ez nem segített rajtuk. Vasárnap éjjel Trbics és Vukosevics csakugyan meg akarták szöktetni a két leányt, csak hogy Kurnics észrevette a dolgot és még az udvarban utját állotta a legényeknek és leányoknak. A két legény és Kurnics között dulakodásra került a dolgot, miközben Kurnics udvarosa és egy férfi rokona, aki szintén a házban volt, segítségére siettek. A dulakodás közben a két leány kimenekült az ajtón. Kurnics utánuk akart rohanni, de a legények utját állották, miért is Kurnics emberei kést rántottak s a két legényt annyira összeszurkálták, hogy Trbics rögtön meghalt, a másik pedig balállal vívódik. A két leány a sötét éjben elmenekült a büntetésből. Kurnicsot és embereit, akik a verekezésben résztvettek, letartóztatták.

Új szivarok. A pénzügyminiszter hirdetménye szerint az általános forgalomba felvett dohánygyártmányok árjegyzékébe Rosita elnevezés alatt új fajú szivar fog felvéteni s folyó évi október 1-től kezdve a forgalomba bocsátatni. Ennek a szivarnak az ára az árusok részére 100 darabonként 7 korona 20 fillér, a fogyasztók részére darabonként 8 fillér; továbbá a helyi különlegességi árjegyzékébe Delicias elnevezés alatt új fajú szivar felvéteni s folyó évi október hó 1-től kezdve a forgalomba bocsátatni. Ez a szivar 5 darabonként papirdobozba van csomagolva és az árusok részére 200 darabonként (40 darab 5 drbos csomagokban) fog eladatni. Öt darab szivart tartalmazó doboz ára 60 fillér, 200 darab szivar ára 24 korona.

HIRDETÉSEK.

1399. szám.

1903.

Pályázat mérnöki munkálatra.

Bulkesz község alulirt elüljárósága az utcák s terek szabályozási munkálatának keresztülvitelére, illetve a szabályozási vonalak megállapítása s a kataszteri térképbe leendő berajzolására

a község képviselőtestületének 43/kgy. 1903. számú határozata folytán pályázatot hirdet.

Felhivatnak a munkálatot elnyerni óhajtó mérnök urak, hogy ajánlataikat — és pedig külön a szabályozási vonalnak a kataszteri térképben történendő keresztülvezetésének, külön pedig egy újból szerkesztendő térkép munkálataira — a község elüljáróságánál a közzétételtől számított **3 hét alatt** írásban nyújtsák be.

Bulkesz, 1903. szeptember 22-én.

Tessényi István, **Ensminger Fülöp,**
jegyző. 2—1 bíró.

22100. sz.

1903.

Árlejtési hirdetmény.

Ezennel közzhírré tétetik, hogy a nagyméltóságú m. kir. földmívelésügyi minisztérium 18429/II—2—b. számú engedélye alapján a keruyajai róm. kath. plébániaépületnek újonnan leendő felépítése céljából felsőbb jóváhagyás fentartása mellett a kulai kincstári ispánságnál **folyó évi október hó 8-án délelőtt 9 órakor** írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni, melyre vállalkozók 10% bánatpénzzel ellátva oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az egy koronás bélyeggel ellátott, lepecsételt és kellő feliratu írásbeli zárt ajánlatok s a kikialtási összegnek megfelelő 10% bánatpénzzel ellátva, az árlejtés megkezdéseig a kulai kincstári ispánságnál, az árlejtést megelőző három nappal előbb alulirt m. kir. államjósázigazgatóságához adhatók be. — Ezen ajánlatokban, melyekben az egy koronás bélyeg a szövegezés első sorával szabályszerűen átírandó, a megajánlott vállalati összeg nemcsak számokkal, hanem betűkkel is tisztán, érthetően kiírandó és világosan kijelentendő, hogy ajánlattevő az árlejtési jegyzőkönyv feltételeit és a költségvetésben feltüntetett munkálatokat tételről-tételre ismeri, azoknak magát feltétlenül aláveti és azokat elfogadja, megjegyezve, hogy ezen okmányokat aláírni köteles. — A szó és írásbeli ajánlattevők kívánatra igazolni tartoznak vagyoni állásukat és vállalkozói szakképességüket. — Oly egyének, kik esőd, gyámság, illetőleg gondnokság alatt állanak, vagy akik nyereségyéből eredő büntetést elítéltek, azok az árlejtésben részt nem vehetnek, elkéselt, valamint utóajánlatok és távirati ajánlatok semmi szín alatt sem fognak figyelembe vételni még az esetben sem, ha azok egy újabb árlejtés megtartása esetén kötelezőleg fentartatnak is. — A részletes árlejtési feltételek és költségvetési okmányok folyó évi október 5 ig az aradi kir. jósázigazgatóságnál, attól kezdve a kulai kincstári ispánságnál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Kikialtási összeg 16896 korona 57 fillér. A községet kézi és ígás napszám címén terhel 2691 korona 34 fillér.

Aradon, 1903. évi szeptember hó 20-án.

2—1

M. kir. államjósázigazgatóság.

Kiadó lakás.

Az apatini uton, a városi kórházzal szemben egy kényelmes és száraz uri lakás **f. évi november hó 1-től kiadó.** A lakás 3 utcai, 1 udvari szobából, 2 konyhából, zárt folyosóból s szükséges mellékhelyiségekből áll. Évi bére 500 korona. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos, **Bosnyák József** rézműves.

5—4

MINDENNEMŰ
KÖNYVNYOMDAI MUNKÁK

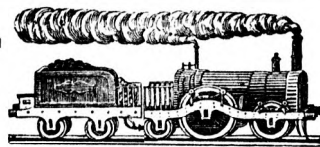
DISZES KIVITELE

A BÁCSCSA KIADÓHIVATALÁBAN

FELVÉTELEK.

Magyar királyi állam-vasutak nyári menetrendje.

ÉRVÉNYES 1903. ÉVI MÁJUS HÓ 1-ÉTŐL.

Oda						Budapest—Zimony—Belgrád.						Vissza	
szem. v.	tv. sz. sz.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.		szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	tv. sz. sz.			
7.15		2.40	3.10	10.20	ind. BUDAPEST k. p. u.	érk.	7.05	9.50	1.05		6.55		
12.33		5.47	7.42	4.05	érk. SZABADKA	ind.	11.50	5.05	9.46		1.56		
1.22	4.10	5.56		5.30	ind. SZABADKA	érk.	10.53	7.34	9.34		1.21	7.15	
1.51	4.45			5.59	Csantavér		10.21	6.59			12.56	6.14	
2.18	5.18	6.27		6.28	Bács-Topolya		9.57	6.34	9.02		12.34	5.17	
2.44	5.46	6.42		6.54	Hegyes-Feketehegy		9.27	6.02	8.46		12.06		
3.05	6.10	6.56		7.16	Verbász		9.01	5.39	8.33		11.48		
3.26	6.44			7.38	O-Kér		8.36	5.11			11.29		
3.44	7.05			8.07	Kiszács		8.16	4.50			11.13		
4.06	7.30	7.41		8.29	érk. UJVIDÉK	ind.	7.51	4.24	7.50		10.52		

Oda			Szabadka—Ó-Becse			Vissza		
v. v.	sz. v.		v. v.	sz. v.		v. v.	sz. v.	
4.40	1.30	ind. SZABADKA	érk.	8.34	5.25			
5.08	1.58	Békova		8.07	4.58			
6.19	3.21	érk. ZENTA	ind.	6.40	3.40			
7.47	5.27	Ada		5.26	2.19			
8.10	5.42	Mohol		5.05	2.02			
8.30	6.02	Bács-Petrovostellő		4.39	1.37			
8.56	6.28	érk. Ó-BECSE	ind.	4.10	1.10			

Oda			Szeged-Rókus—Zenta			Vissza		
v. v.	sz. v.		v. v.	sz. v.		v. v.	sz. v.	
4.15	2.00	ind. SZEGED-ROKUS	érk.	8.51	5.41			
4.40	2.23	Röszke	ind.	8.28	5.19			
4.58	2.42	érk. HORGOS (136)	ind.	8.07	5.01			
5.01	2.50	ind. HORGOS	érk.	7.57	4.49			
5.20	3.09	Bács-Martonos		7.39	4.31			
5.43	3.32	Ó-Kanizsa		7.25	4.17			
6.04	3.54	Adorján		6.56	3.53			
6.29	4.19	érk. ZENTA	ind.	6.30	3.28			

Oda			Szabadka—Baja			Vissza		
sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.
4.50	1.47	6.43	ind. SZABADKA	érk.	9.29	12.43	10.28	
5.29	2.22	7.18	Csikéria		8.56	12.10	9.52	
6.08	2.54	7.50	Bács-Almás		8.24	11.48	9.23	
6.09	3.00	7.56	Almás		8.19	11.33	9.02	
6.34	3.26	8.25	Bikity-Borsód		7.54	11.08	8.34	
7.08	4.00	8.59	érk. BAJA	ind.	7.17	10.32	7.43	

Oda			Baja—Ujvidék			Vissza		
v. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	v. v.	v. v.
4.00		1.15	ind. BAJA	érk.	9.15			6.50
4.11		1.25	Baja-szállásváros		9.08			6.42
4.25		1.38	Vaskut		8.53			6.26
4.51		2.01	Gara		8.32			6.00
5.09		2.16	Pigyica		8.17			5.35
5.37		2.39	Sztanisics		8.00			5.12
5.56		2.56	Gákova		7.36			4.40
6.15		3.14	Nenadies		7.15			4.16
6.25		3.23	érk. ZOMBOR (étk.)	ind.	7.05			4.05
6.25	6.51	3.51	ind. ZOMBOR (étk.)	érk.	6.20	11.20		7.00
6.31	6.57	3.57	Zombor-vásártér		6.13	11.13		6.52
6.41	7.07	4.07	Fernbach-szállás		6.04	11.04		6.41
6.50	7.16	4.16	Zsárkovác		5.56	10.56		6.32
6.56	7.30	4.30	Ó-Szapár		5.42	10.42		6.15
6.56	7.49	4.49	Bresztovác		5.27	10.28		5.51
6.56	8.10	5.12	Hódságh		5.02	10.02		5.21
6.56	8.35	5.37	Parabut		4.43	9.45		4.43
6.56	8.49	5.51	Paraga		4.22	9.25		4.10
6.56	9.16	6.09	ind. GAJDOBRA	érk.	4.04	9.07		3.29
6.56	9.30	6.23	Bulkesz		3.50	8.55		3.14
6.56	9.45	6.38	Petrovác-Glozsán		3.39	8.44		3.00
6.56	10.10	7.03	Futtak		3.10	8.16		2.20
7.13	10.31	7.25	érk. UJVIDÉK	ind.	2.45	7.55		1.40

Oda						Szeged-Rókus—Szabadka						Vissza	
szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	vegyes v.	vegyes v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.
2.50	3.05	8.10	11.45	4.31	8.00	ind. SZEGED-ROKUS	érk.	7.01	10.46	3.24	7.07	12.12	10.36
3.11	3.22	8.27	12.01	4.47	8.26	Röszke		6.42	10.31	3.09	6.52	11.57	10.17
3.26	3.35	8.42	12.15	5.02	8.48	HORGOS		6.25	10.18	2.55	6.39	11.44	10.01
3.40	3.50	8.55	12.28	5.15	9.10	Királyhalom		5.58	10.05	2.36	6.26	11.31	9.45
3.56	4.05	9.08	12.41	5.29	9.30	Palics		5.42	9.53	2.24	6.14	11.18	9.29
4.09	4.17	9.19	12.53	5.40	9.48	érk. SZABADKA	ind.	5.25	9.40	2.10	6.02	11.05	9.10

Oda			Szabadka—Dálya			Vissza		
v. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	v. v.
5.00	2.02	6.10	6.25	ind. SZABADKA	érk.	6.50	9.24	12.59
5.25	2.26		6.56	Tavankut		6.17		12.37
5.45	2.46	6.41	7.23	Bajmok		5.53	8.54	12.20
6.16	3.17	7.05	8.05	Nemes-Militics		5.02	8.28	11.44
6.30	3.31	7.17	8.27	érk. ZOMBOR	ind.	4.40	8.17	11.27
7.03	4.02	7.37		Prigl.-Szent-Iván			7.56	10.58
7.17	4.16	7.47		Szóna			7.46	10.42
7.29	4.28	7.57		érk. GOMBOS	ind.		7.37	10.30
9.23	5.25	8.42		ind. ERDŐD	érk.		6.57	9.22
9.35	5.37	8.52		érk. DÁLYA	ind.		6.46	9.10

Oda			Ó-Becse—Ujvidék			Vissza		
sz. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.
4.40	9.50	4.25	ind. Ó-BECSE	érk.	6.55	12.43	7.44	
5.05	10.21	4.49	Bács-Földvár		6.33	12.16	7.22	
5.27	10.48	5.10	Csurogh		6.15	11.47	7.03	
5.49	11.22	5.32	Zsablya		5.50	11.18	6.37	
6.04	11.45	5.47	Gospodince		5.31	10.44	6.21	
6.30	12.24	6.11	Temerin		5.14	10.20	6.04	
6.39	12.36	6.20	Járek		4.58	9.50	5.46	
6.53	12.53	6.34	érk. VASKAPU	ind.	4.43	9.31	5.31	
7.01	1.07	6.36	ind. VASKAPU	érk.	4.40	9.24	5.23	
7.25	1.35	7.00	érk. UJVIDÉK	ind.	4.15	8.55	5.00	

Oda			Ujvidék—Vaskapu—Titel			Vissza		
sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	
6.37	5.10	ind. UJVIDÉK	érk.	6.00	3.01			
7.00	5.38	érk. VASKAPU	ind.	5.33	2.38			
7.05	5.50	ind. VASKAPU	érk.	5.28	2.33			
7.31	6.24	Káty		5.06	2.15			
7.42	6.38	Tiszakálmánfalva		4.43	1.56			
7.57	7.00	Kovil-Szent-Iván		4.25	1.41			
8.11	7.18	Vilova—Gardinovec		4.04	1.26			
8.24	7.34	Lok		3.48	1.14			
8.37	7.50	érk. TITEL	ind.	3.32	1.00			

Oda			Hegyes-Feketehegy—Palánka			Vissza		
v. v.	v. v.		v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	
6.59	6.50	ind. HEGYES-FEKETEHEGY	érk.	5.53	5.40			
7.21	7.13	Telecska		5.30	5.18			
7.41	7.38	Kula		5.18	5.06			
7.53	7.50	Béla-puszta		4.53	4.45			
8.06	8.08	Torzsa		4.39	4.31			
8.32	8.37	Deszpot-Szt-Iván—Pivnica		4.20	4.12			
8.49	8.55	Szilbás		3.51	3.47			
9.21	9.21	ind. GAJDOBRA	érk.	3.39	3.35			
9.53	9.53	érk. PALÁNKA	ind.	2.55	2.45			

JEGYZET. Az esti 6 órától reggel 5 óra 59 percig terjedő éjjeli idő óraszámait kövér betűkkel vannak nyomtatva. A menetrend baloldali számai felülről lefelé, a jobboldaliak pedig alulról felfelé olvassandók.

6837. szám.

1903.

Pályázati hirdetés.

Kishegyes községben lemondás folytán üresedésbe jött községi II-od irnoki állásnak betöltése céljából pályázat hirdettetik.

Ezen állás javadalmazása: 600 korona.

Felhívtnak a pályázni szándékozók, hogy sajátkezüleg irt és a vármegyei 6/1887. közgy. számú szabályrendeletnek megfelelőleg felszerelt pályázati kérvényüket **folyó évi október hó 8-áig** annyival is inkább nyujtsák be, mivel később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

A választási határidő utólag fog kitűzteni.

Bácstopolya, 1903. szeptember 12.

T u k a t s,

2-1

szolgabíró.

3598 szám.

1903.

Faeladási hirdetés.

Az apatini m. kir. erdőhivatal kertletéhez tartozó alábbiakban felsorolt erdőterületeken álló fatömeg készletek tövön tuskóirtási kötelezettség mellett az **apatini m. kir. erdőhivatal irodájában 1903. évi október hó 19-én délelőtti 10 órakor** megtartandó zárt írásbeli ajánlatok (melyek minden egyes vágásrészletre külön-külön borítékban beadandók) tárgyalásával kapcsolatos nyilvános szóbeli árverésen fognak eladatni u. m.:

1. Palánkai Ternovác A. ü. I. v. s. 13. tag, 83., 96., 97., 98. és 99. osztágbeli 34₀ holdas I. számú vágásrészlet kikiáltási ára 30191 kor.

2. Palánkai Ternovác A. ü. o. I. v. s. 13. tag, 91., 92. 93. és 94. osztágbeli 52₅ holdas II. számú vágásrészlet kikiáltási ára 52657 kor.

3. Palánkai Ternovác A. ü. I. v. s. 13. tag, 83. osztágbeli 42₃ holdas III. számú vágásrészlet kikiáltási ára 45720 kor.

4. Palánkai Ternovác A. ü. o. I. v. s. 13. tag, 79., 80., 81. és 82. osztágbeli IV. számú 34₉ holdas vágásrészlet kikiáltási ára 20341 kor.

5. Obrováci Vrehsoma A. ü. o. I. v. s. 14. tag, 106. osztágbeli 35₂ holdas V. számú vágásrészlet kikiáltási ára 28044 kor.

6. Obrováci Vrehsoma A. ü. o. I. 14. tag, 102. osztágbeli 46₅ holdas VI. számú vágásrészlet kikiáltási ára 44682 kor.

7. Obrováci Vrehsoma A. ü. o. I. v. s. 14. tag, 102. osztágbeli 40₂ holdas VII. számú vágásrészlet kikiáltási ára 26334 kor.

8. Obrováci Vrehsoma A. ü. o. I. v. s. 14. tag, 102. osztágbeli 23₆ holdas VIII. számú vágásrészlet kikiáltási ára 18854 kor.

9. Obrováci Vrehsoma I. v. s. 14. tag, 102. osztágbeli 40₇ holdas IX. számú vágásrészlet kikiáltási ára 28108 kor.

Kibaszalási időtartam 1905. évi március hó végéig.

Az árverési és szerződési feltételek az apatini m. kir. erdőhivatal és a palánkai m. kir. erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők, ahol a vágások becsült fakészletére nézve is felvilágosítás adatik.

Fentartom magamnak azt a jogot, hogy az árverés alkalmával tett ajánlatok közt a megajánlott összeg nagyságára való tekintet nélkül szabadon választhassam elfogadásra azt, amelyet legmegfelelőbbnek talállok, vagy hogy az összes ajánlatokat visszautasíthassam.

Budapest, 1903. szeptember hó 20. an.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Hirdetés.

Alulírott ezennel közlirre teszem, hogy nálam egy az adóügyekben jártas egyén irnok-végrehajtóul 60 (hatvan) korona havi fizetés mellett **azonnal** hosszabb időre alkalmazást nyerhet.

Az ezen állást elnyerni óhajtók okmányokkal felszerelt megkeresésüket alulírotthoz terjeszszék be.

Mohol, 1903. szeptember 19-én.

Ivanovits Lázár,
adóügyi jegyző.

Egy helybeli jó forgalmu s 10 év óta fenálló

fűszerüzlet

legnagyobb forgalmu utcában, biztos existenciával, más vállalkozás miatt **átadó.** Cim a kiadóhivatalban.

2-1

Eladó zongora.

Egy jó karban levő **zongora** eladó. Bővebb értesítést ad a kiadóhivatal.

4-4

Egyéves önkénteseknek,

valamint **tűzoltóknak** egyenruhát teljes felszereléssel, továbbá mindennemű egyén- és polgári ruhát jutányosan készít, illetve szállít, valamint javításokat olcsón és pontosan elfogad

Knipl János,

4-4 polgári és egyenruha szabó

Zombor, bajai-utca a nagy szerb templom mellett.

**ELSŐ BAJAI AGYAG-, CEMENT- ÉS GIPSZÁRUGYÁR
Özv. SPITZER SIMONNÉ és TÁRSA.**

Ajánlják: **templomok, folyosók, kapubejáratok, konyhák, fürdőszobák, üzlethelyiségek, gépházak, kertiházak** stb. kövezetének, ugyszintén falak burkolására

egyszerű és diszes Metallique lapjaikat,

mint legszebb, legtartósabb és legolcsóbb burkoló anyagot.

Préselt járdatégla, gipszdiszitmények, cement diszcserép.

Mintalapokkal és költségvetéssel bármely hajó- vagy vasutállomásra szivesen szolgálunk.

13-9

Telefon 33.

Kisbirtok eladás.

Temesmegyében, 15 percnire a várostól fekvő 75 tagosított kat. hold **prima szantó föld,** azonkívül 15 k. hold **szőlő és gyümölcsföld** az országos műút mellett, kies gyönyörű fekvéssel, **azonnal átvehető.**

A birtokon áll egy téglából épült 3 szobás cseréppel fedett lakház, istálló 30 drb jószágra, gazdasági kúttal, gyümölcsös kerttel; a birtok élőfasorral beszegve, körülárkolva. Egy része igen alkalmas szőlő és gyümölcs ültetvényekre, továbbá konyhakertészetre és méhészetre.

Az egész birtok fundus instruktussal együtt **50 ezer koronaért előnyös feltételek mellett megvehető.**

Bővebb felvilágosítást ad a megbízott

Kugler Ede

UJVIDÉK, Andrassy-utca 18. sz.

3-2